EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 13.6.2025
COM(2025) 308 final

ANNEX 8

BIJLAGE

bij

Voorstel voor een besluit van de Raad

betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, van een breed pakket overeenkomsten ter consolidatie, verdieping en uitbreiding van de bilaterale betrekkingen met de Zwitserse Bondsstaat en betreffende de voorlopige toepassing van de Overeenkomst betreffende de voorwaarden voor de deelname van de Zwitserse Bondsstaat aan het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma

OVEREENKOMST
TUSSEN DE EUROPESE UNIE
EN DE ZWITSERSE BONDSSTAAT
BETREFFENDE DE REGELMATIGE FINANCIËLE BIJDRAGE VAN ZWITSERLAND
TOT HET TERUGBRENGEN VAN ECONOMISCHE EN SOCIALE VERSCHILLEN
IN DE EUROPESE UNIE

DE EUROPESE UNIE, hierna “de Unie” genoemd,

en

DE ZWITSERSE BONDSSTAAT, hierna “Zwitserland” genoemd,

hierna de “overeenkomstsluitende partijen” genoemd,

GEZIEN de nauwe banden tussen de overeenkomstsluitende partijen;

GEZIEN het brede bilaterale pakket tussen de overeenkomstsluitende partijen dat gericht is op het stabiliseren en ontwikkelen van hun bilaterale betrekkingen, met inbegrip van de deelname van Zwitserland aan de interne markt;

GEZIEN, in dit verband, het belang van acties die bijdragen tot het terugbrengen van de economische en sociale verschillen in de Unie, die erop gericht moeten zijn de voortdurende en evenwichtige versterking van de economische en sociale betrekkingen tussen de Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Zwitserland, anderzijds, aan te moedigen en tegelijkertijd een antwoord te bieden op belangrijke gemeenschappelijke uitdagingen;

GEZIEN het feit dat de samenwerking tussen Zwitserland en de partnerstaten in het kader van de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland gebaseerd is op en geleid wordt door gemeenschappelijke waarden, beginselen van goed bestuur en een gemeenschappelijke verbintenis tot nultolerantie ten aanzien van corruptie,

ZIJN ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN:

DEEL I

ALGEMENE BEPALINGEN

ARTIKEL 1

Doelstellingen

In het kader van het brede bilaterale pakket overeenkomsten delen de overeenkomstsluitende partijen de algemene doelstelling om bij te dragen tot het terugbrengen van de economische en sociale verschillen in de Unie.

Dienovereenkomstig is de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland bedoeld om de voortdurende en evenwichtige versterking van de economische en sociale betrekkingen tussen de Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Zwitserland, anderzijds, aan te moedigen en tegelijkertijd een antwoord te bieden op belangrijke gemeenschappelijke uitdagingen.

ARTIKEL 2

Voorwerp

1. Met deze overeenkomst wordt de grondslag gelegd voor de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland tot de in artikel 1 genoemde doelstellingen.

2. De regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland vormt een aanvulling op de maatregelen van de Unie en haar lidstaten op het gebied van cohesie en hun antwoord op belangrijke gemeenschappelijke uitdagingen.

ARTIKEL 3

Definities

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

a) “Lijst van overeenkomsten”: de volgende overeenkomsten:

i) Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999;

ii) Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999;

iii) Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999;

iv) Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de handel in landbouwproducten, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999;

v) Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake wederzijdse erkenning van de overeenstemmingsbeoordeling, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999;

vi) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over de deelname van de Zwitserse Bondsstaat aan programma's van de Unie, gedaan te […] op […];

vii) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de voorwaarden voor de deelname van de Zwitserse Bondsstaat aan het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma, gedaan te […] op […];

viii) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat inzake elektriciteit, gedaan te […] op […];

ix) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat inzake gezondheid, gedaan te […] op […]; en

x) Protocol tot instelling van een gemeenschappelijke ruimte voor voedselveiligheid bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de handel in landbouwproducten, gedaan te […] op […];

b) "bijdrageperiode": het tijdsbestek waaraan een bepaalde financiële bijdrage van Zwitserland wordt toegerekend;

c) "uitvoeringsperiode": het tijdsbestek waarbinnen een bepaalde financiële bijdrage van Zwitserland moet worden uitgevoerd en de middelen moeten worden uitbetaald; elke uitvoeringsperiode duurt ten minste tien jaar;

d) "partnerstaat": een lidstaat van de Unie die in een bepaalde bijdrageperiode profiteert van de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland;

e) “partnerstaten op het gebied van cohesie”: lidstaten van de Unie met een bruto nationaal inkomen (hierna “bni” genoemd) per hoofd van de bevolking, gemeten in koopkrachtstandaarden, van minder dan 90 % van het gemiddelde bni per hoofd van de bevolking van de Unie in koopkrachtstandaarden voor dezelfde referentieperiode. De referentieperiode voor de te gebruiken gegevens is dezelfde als de periode die wordt gebruikt om te bepalen of de lidstaten van de Unie in aanmerking komen voor bijstand uit het Cohesiefonds van de Unie dat van kracht is op de begindatum van de desbetreffende bijdrageperiode;

f) “steunmaatregel”: een programma of project dat wordt uitgevoerd met steun van een bepaalde financiële bijdrage van Zwitserland.

ARTIKEL 4

Kader voor de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland

1. De regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland wordt gestructureerd op basis van opeenvolgende bijdrageperioden.

Elke bijdrageperiode begint twee jaar na het begin van de periode die wordt bestreken door het meerjarig financieel kader van de Unie (hierna “MFK” genoemd). De bijdrageperiode loopt voor een periode die gelijk is aan het aantal jaren dat wordt bestreken door het MFK waarop deze betrekking heeft.

2. Voor elke bijdrageperiode geldt het volgende:

a) Zwitserland verbindt zich ertoe een financiële bijdrage te leveren die wordt vastgesteld op basis van bijlage I.

b) Om de verbintenis uit hoofde van punt a) na te komen, sluiten de overeenkomstsluitende partijen uiterlijk twaalf maanden voor het einde van de lopende bijdrageperiode een juridisch niet-bindend memorandum van overeenstemming (hierna “memorandum van overeenstemming” genoemd).

Daartoe start het Gemengd Comité uiterlijk 36 maanden voor het einde van die bijdrageperiode besprekingen.

Elk memorandum van overeenstemming bevat de volgende elementen:

i) het bedrag van de desbetreffende financiële bijdrage van Zwitserland, vastgesteld op basis van punt 1 van bijlage I;

ii) landspecifieke toewijzingen van middelen op het gebied van cohesie overeenkomstig aanhangsel 2 van bijlage I;

iii) de thematische gebieden voor de desbetreffende financiële bijdrage van Zwitserland op het gebied van cohesie;

iv) wanneer een deel van een bepaalde financiële bijdrage van Zwitserland is voorzien om andere belangrijke gemeenschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden: de vastgestelde belangrijke gemeenschappelijke uitdagingen; de respectieve thematische gebieden ervan; de criteria voor de selectie van partnerstaten die te kampen hebben met de vastgestelde gemeenschappelijke uitdagingen; en de uitsplitsing tussen de aan cohesie toegewezen middelen en de middelen die zijn toegewezen aan de vastgestelde gemeenschappelijke uitdagingen, overeenkomstig punt 2 van bijlage I;

v) een algemene beschrijving van de beoogde inhoud van de landspecifieke overeenkomsten tussen Zwitserland en de partnerstaten (hierna “landspecifieke overeenkomsten” genoemd);

vi) de duur van de uitvoeringsperiode overeenkomstig artikel 3, punt c).

c) Indien het memorandum van overeenstemming niet binnen de in de eerste zin van punt b) bedoelde termijn wordt gesloten, is artikel 16 van toepassing. Indien het geschil overeenkomstig artikel 16, lid 2, aan het scheidsgerecht wordt voorgelegd, gaat het scheidsgerecht na of de overeenkomstsluitende partijen tijdens de in punt b) bedoelde besprekingen te goeder trouw hebben gehandeld om de verbintenis uit hoofde van punt a) na te komen.

ARTIKEL 5

Landspecifieke overeenkomsten en verdere steunmaatregelen

1. Overeenkomstig artikel 4, lid 2, punt a), en deel II, en in overeenstemming met de elementen in het memorandum van overeenstemming, sluit Zwitserland landspecifieke overeenkomsten met de partnerstaten en bereidt het, in voorkomend geval, verdere steunmaatregelen voor in zijn beheer of in de vorm van bijdragen aan relevante financieringsinstrumenten.

2. In de landspecifieke overeenkomsten wordt rekening gehouden met het beleid van de Unie en de nationale strategische kaders voor investeringen in het kader van het cohesiebeleid van de Unie die door de Europese Commissie (hierna “de Commissie” genoemd) zijn goedgekeurd.

3. In de landspecifieke overeenkomsten wordt met name het volgende uiteengezet: de verdeling van de middelen over de thematische gebieden; de steunmaatregelen; de structuren voor beheer en controle; de toepasselijke voorwaarden; en de bevoegde autoriteiten in de betrokken partnerstaat. Zij bevatten ook specifieke regels met betrekking tot de procedure en de in artikel 13, lid 5, bedoelde maatregelen.

4. Voor elke bijdrageperiode worden de landspecifieke toewijzingen op het gebied van cohesie uiterlijk twee jaar na het begin van de bijdrageperiode waarop zij betrekking hebben, formeel aan de partnerlanden toegezegd bij de sluiting van de respectieve landspecifieke overeenkomsten.

5. Wanneer een deel van een bepaalde financiële bijdrage van Zwitserland is voorzien om een antwoord te bieden op andere belangrijke gemeenschappelijke uitdagingen, worden de landspecifieke toewijzingen op het gebied van de vastgestelde gemeenschappelijke uitdagingen uiterlijk vijf jaar na het begin van de bijdrageperiode waarop zij betrekking hebben, formeel aan de partnerlanden toegezegd bij de sluiting van de respectieve landspecifieke overeenkomsten.

6. Indien de in de leden 4 en 5 bedoelde landspecifieke overeenkomsten niet binnen de in die leden genoemde termijnen worden gesloten, is artikel 16 van toepassing.

Indien het geschil overeenkomstig artikel 16, lid 2, aan het scheidsgerecht wordt voorgelegd, gaat het scheidsgerecht na of Zwitserland en de respectieve partnerstaat tijdens de onderhandelingen over de landspecifieke overeenkomst te goeder trouw hebben gehandeld.

7. Middelen van een bepaalde financiële bijdrage van Zwitserland mogen slechts tot het einde van de desbetreffende uitvoeringsperiode worden gebruikt.

ARTIKEL 6

Communicatie tussen Zwitserland en de Commissie

1. Zwitserland stelt de Commissie binnen een maand na de bekendmaking ervan in de Officiële verzameling van bondswetgeving van Zwitserland in kennis van de in artikel 5, lid 1, bedoelde landspecifieke overeenkomsten.

2. Zwitserland en de Commissie communiceren jaarlijks, of telkens wanneer dat nodig is, op technisch niveau met elkaar over de uitvoering van de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland.

ARTIKEL 7

Medefinancieringspercentages

Met betrekking tot steunmaatregelen waarvoor de partnerstaten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, zijn de medefinancieringspercentages van Zwitserland voor zijn regelmatige financiële bijdrage gelijk aan de medefinancieringspercentages van de Unie in het kader van de instrumenten van het cohesiebeleid van de Unie en andere relevante instrumenten, tenzij Zwitserland en de betrokken partnerstaat anders overeenkomen.

ARTIKEL 8

Staatssteun en overheidsopdrachten

De uitvoering van steunmaatregelen moet in overeenstemming zijn met de toepasselijke regels inzake staatssteun en overheidsopdrachten.

ARTIKEL 9

Aansprakelijkheid

De verantwoordelijkheid van Zwitserland is beperkt tot het verstrekken van middelen overeenkomstig de landspecifieke overeenkomsten en verdere steunmaatregelen. Bijgevolg neemt Zwitserland geen aansprakelijkheid jegens derden op zich.

ARTIKEL 10

Wijzigingen in het lidmaatschap van de Unie

1. In geval van een wijziging in het lidmaatschap van de Unie waarbij een staat betrokken is waarvan het bni per hoofd van de bevolking, gemeten in koopkrachtstandaarden, minder dan 90 % bedraagt van het gemiddelde bni per hoofd van de bevolking van de Unie, gemeten in koopkrachtstandaarden, wordt de financiële bijdrage van Zwitserland evenredig aangepast vanaf de datum waarop de wijziging van het lidmaatschap van kracht wordt.

De referentieperiode voor de te gebruiken gegevens is dezelfde als de periode die is gebruikt voor het Cohesiefonds van de Unie dat van kracht is op de begindatum van de respectieve bijdrageperiode of, indien deze niet beschikbaar is, de laatste periode van drie jaar waarvoor gegevens beschikbaar zijn.

2. Het bedrag van de in lid 1 bedoelde aanpassing wordt door de overeenkomstsluitende partijen vastgesteld.

DEEL II

UITVOERING EN BEHEER VAN DE MIDDELEN

ARTIKEL 11

Gemeenschappelijke waarden

De uitvoering van de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland is gebaseerd op de gemeenschappelijke waarden van eerbiediging van de mensenrechten, democratie, de rechtsstaat, menselijke waardigheid en gelijkheid.

ARTIKEL 12

Beheer van de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland

1. Zwitserland is verantwoordelijk voor het algemene beheer van zijn regelmatige financiële bijdrage.

2. De beheerskosten van Zwitserland worden gedekt door het totale bedrag van een bepaalde financiële bijdrage dat is vastgesteld in het in artikel 4, lid 2, punt b), bedoelde memorandum van overeenstemming.

ARTIKEL 13

Uitvoeringsbeginselen

1. De onderhandelingen over en uitvoering van de landspecifieke overeenkomsten vinden plaats in een geest van gelijkwaardig partnerschap tussen de partnerstaten en Zwitserland.

2. De partnerstaten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de overeengekomen steunmaatregelen en voorzien in passende beheers- en controlesystemen om een gedegen uitvoering en beheer te waarborgen.

3. Onverminderd lid 2 vallen steunmaatregelen die rechtstreeks door Zwitserland worden uitgevoerd, onder de verantwoordelijkheid van Zwitserland, dat voorziet in passende beheers- en controlesystemen om een gedegen uitvoering en beheer te waarborgen.

4. Bij de uitvoering van de steunmaatregelen worden de in artikel 11 bedoelde gemeenschappelijke waarden en de beginselen van goed bestuur en gedegen financieel beheer in acht genomen en wordt gezorgd voor transparantie, non-discriminatie, efficiëntie en verantwoording.

De uitvoering is gebaseerd op de gemeenschappelijke verbintenis van Zwitserland en de partnerstaten om alle vormen van corruptie bij de uitvoering van de financiële bijdrage van Zwitserland te bestrijden en te voorzien in doeltreffende maatregelen en procedures om handelingen die het correcte gebruik van middelen in gevaar brengen, te voorkomen, op te sporen en aan te pakken, rekening houdend met de vastgestelde risico’s.

5. In geval van schending van een in lid 4 bedoelde verplichting die gevolgen heeft of dreigt te hebben voor de goede uitvoering van een specifieke steunmaatregel, kan Zwitserland, na een beoordeling en een procedure die het effectieve recht van de partnerstaat om te worden gehoord waarborgt, passende, evenredige en doeltreffende maatregelen nemen met betrekking tot de betrokken specifieke steunmaatregelen.

6. Zwitserland kan tevens volgens zijn interne regelgeving controles verrichten. De partnerstaten verlenen hiertoe alle noodzakelijke bijstand en verstrekken hiertoe alle noodzakelijke informatie en documentatie.

7. Bij het uitvoeren van audits houden de Zwitserse auditautoriteiten terdege rekening met de beginselen van één enkele audit en van evenredigheid in verhouding tot het risiconiveau, teneinde dubbele audits en beheersverificaties van dezelfde uitgaven te voorkomen en zo de kosten voor beheersverificaties en audits en de administratieve lasten voor de begunstigden tot een minimum te beperken.

DEEL III

BEPALINGEN INZAKE DE INSTELLINGEN

ARTIKEL 14

Gemengd Comité

1. Er wordt een Gemengd Comité opgericht.

Het Gemengd Comité bestaat uit vertegenwoordigers van de overeenkomstsluitende partijen.

2. Het Gemengd Comité staat onder het gezamenlijke voorzitterschap van een vertegenwoordiger van de Unie en een vertegenwoordiger van Zwitserland.

3. Het Gemengd Comité:

a) het zorgt voor de goede werking, het doeltreffende beheer en de doeltreffende toepassing van deze overeenkomst;

b) biedt een forum voor wederzijds overleg en voortdurende uitwisseling van informatie tussen de overeenkomstsluitende partijen, met name om een oplossing te vinden voor problemen bij de uitlegging of toepassing van deze overeenkomst overeenkomstig artikel 16;

c) doet aanbevelingen aan de overeenkomstsluitende partijen in aangelegenheden die onder deze overeenkomst vallen;

d) neemt besluiten op gebieden waarin deze overeenkomst voorziet; en

e) oefent alle andere bevoegdheden uit die bij deze overeenkomst aan het Gemengd Comité worden verleend.

4. Het Gemengd Comité handelt bij eenparigheid van stemmen. De besluiten zijn bindend voor de overeenkomstsluitende partijen, die de nodige maatregelen treffen voor de uitvoering ervan.

5. Het Gemengd Comité komt ten minste een keer per jaar bijeen, afwisselend in Brussel en Bern, tenzij de medevoorzitters anders beslissen. Het Gemengd Comité komt ook bijeen op verzoek van één van de overeenkomstsluitende partijen. De medevoorzitters kunnen overeenkomen dat een vergadering van het Gemengd Comité per videoconferentie of teleconferentie wordt gehouden.

6. Het Gemengd Comité stelt op zijn eerste vergadering zijn reglement van orde vast.

7. Het Gemengd Comité kan besluiten werkgroepen of deskundigengroepen op te richten om zich bij de uitvoering van zijn taken te laten bijstaan.

ARTIKEL 15

Exclusiviteitsbeginsel

De overeenkomstsluitende partijen verbinden zich ertoe geschillen betreffende de uitlegging of toepassing van de overeenkomst, niet op een andere manier te beslechten dan in deze overeenkomst is voorgeschreven.

ARTIKEL 16

Procedure in geval van problemen bij de uitlegging of toepassing

1. In geval van problemen bij de uitlegging of toepassing van de overeenkomst plegen de overeenkomstsluitende partijen overleg in het Gemengd Comité om tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te komen. Daartoe worden alle nuttige gegevens aan het Gemengd Comité verstrekt om het in staat te stellen de situatie grondig te onderzoeken. Het Gemengd Comité onderzoekt alle mogelijkheden om de goede werking van de overeenkomst te handhaven.

2. Indien het Gemengd Comité binnen drie maanden na de datum waarop het probleem aan dit comité is voorgelegd, geen oplossing voor het in lid 1 bedoelde probleem kan vinden, kan elk van de overeenkomstsluitende partijen erom verzoeken dat een scheidsgerecht het geschil beslecht overeenkomstig de regels van het Protocol betreffende het scheidsgerecht (hierna “het protocol” genoemd).

3. Bij de beslechting van een geschil tussen de overeenkomstsluitende partijen in het kader van deze overeenkomst is het scheidsgerecht bevoegd om deze overeenkomst uit te leggen. Om te bepalen of een maatregel in overeenstemming is met deze overeenkomst, kan het scheidsgerecht in voorkomend geval het recht van elke overeenkomstsluitende partij, anders dan deze overeenkomst, als een feitelijk gegeven in aanmerking nemen. Daarbij volgt het scheidsgerecht de heersende uitlegging van het recht van elke overeenkomstsluitende partij, anders dan deze overeenkomst, door de rechterlijke instanties en de autoriteiten van de respectieve overeenkomstsluitende partij en, in voorkomend geval, door bevoegde internationale geschillenbeslechtingsorganen. Een betekenis die door het scheidsgerecht aan het recht van een overeenkomstsluitende partij, anders dan deze overeenkomst, wordt gegeven, is niet bindend voor de rechterlijke instanties of de autoriteiten van die overeenkomstsluitende partij.

4. Het scheidsgerecht is niet bevoegd kennis te nemen van geschillen over de uitvoering van de landspecifieke overeenkomsten.

5. Elke overeenkomstsluitende partij neemt alle maatregelen die nodig zijn om de beslissing van het scheidsgerecht te goeder trouw na te leven.

De overeenkomstsluitende partij waarvan het scheidsgerecht heeft vastgesteld dat zij de overeenkomst niet heeft nageleefd, stelt de andere overeenkomstsluitende partij via het Gemengd Comité in kennis van de maatregelen die zij heeft genomen om de beslissing van het scheidsgerecht na te leven.

ARTIKEL 17

Compenserende maatregelen

1. Indien de overeenkomstsluitende partij waarvan het scheidsgerecht heeft vastgesteld dat zij de overeenkomst niet heeft nageleefd, de andere overeenkomstsluitende partij niet binnen een overeenkomstig artikel IV.2, lid 6, van het protocol vastgestelde redelijke termijn in kennis stelt van de maatregelen die zij heeft genomen om gevolg te geven aan de beslissing van het scheidsgerecht, of indien de andere overeenkomstsluitende partij van mening is dat de meegedeelde maatregelen niet in overeenstemming zijn met de beslissing van het scheidsgerecht, kan deze andere overeenkomstsluitende partij evenredige compenserende maatregelen nemen in het kader van de overeenkomst of een overeenkomst die is opgenomen in de in artikel 3, punt a), vastgestelde lijst van overeenkomsten (hierna "compenserende maatregelen" genoemd), om een mogelijke onevenwichtigheid te verhelpen. Zij stelt de overeenkomstsluitende partij waarvan het scheidsgerecht heeft vastgesteld dat zij de overeenkomst niet heeft nageleefd, in kennis van de compenserende maatregelen, die in de kennisgeving worden gespecificeerd. Deze compenserende maatregelen worden drie maanden na de datum van deze kennisgeving van kracht.

2. Indien het Gemengd Comité binnen een maand na de datum van kennisgeving van de voorgenomen compenserende maatregelen niet heeft besloten om deze compenserende maatregelen op te schorten, te wijzigen of in te trekken, kan elke overeenkomstsluitende partij de kwestie van de evenredigheid van die compenserende maatregelen overeenkomstig het protocol ter arbitrage voorleggen.

3. Het scheidsgerecht beslist binnen de in artikel III.8, lid 4, van het protocol vastgestelde termijnen.

4. Compenserende maatregelen hebben geen terugwerkende kracht. In het bijzonder blijven de rechten en verplichtingen die personen en marktdeelnemers reeds vóór de inwerkingtreding van de compenserende maatregelen hebben verworven, onverlet.

DEEL IV

SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL 18

Eerste financiële bijdrage van Zwitserland in het kader van deze overeenkomst
en eenmalige aanvullende financiële verbintenis

1. Zwitserland verbindt zich ertoe zijn eerste financiële bijdrage in het kader van deze overeenkomst (hierna “de eerste financiële bijdrage” genoemd) te verstrekken van 1 januari 2030 tot en met 31 december 2036 overeenkomstig bijlage II en een eenmalige aanvullende financiële verbintenis aan te gaan voor de periode tussen eind 2024 en eind 2029 overeenkomstig bijlage III.

2. Voor zover de elementen van de eerste financiële bijdrage niet in bijlage II zijn vastgesteld, sluiten de overeenkomstsluitende partijen binnen twaalf maanden na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst een juridisch niet-bindend memorandum van overeenstemming om de in lid 1 aangegane verbintenis na te komen. Daartoe start het Gemengd Comité snel na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst besprekingen.

3. Voor zover de elementen van de eenmalige aanvullende financiële verbintenis niet in bijlage III zijn vastgesteld, sluiten de overeenkomstsluitende partijen binnen twaalf maanden na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst een juridisch niet-bindend memorandum van overeenstemming om de in lid 1 aangegane verbintenis na te komen. Daartoe start het Gemengd Comité snel na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst besprekingen.

4. De landspecifieke toewijzingen van de eerste financiële bijdrage op het gebied van cohesie en eenmalige aanvullende financiële verbintenis worden uiterlijk drie jaar na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst formeel aan de partnerlanden toegezegd bij de sluiting van de respectieve landspecifieke overeenkomsten.

5. De landspecifieke toewijzingen van de eerste financiële bijdrage op het gebied van migratie worden uiterlijk vijf jaar na het begin van de bijdrageperiode formeel aan de partnerstaten toegezegd bij de sluiting van de respectieve landspecifieke overeenkomsten.

6. Indien de in de leden 2 en 3 bedoelde memoranda van overeenstemming niet binnen de in die leden genoemde termijnen worden gesloten, is artikel 4, lid 2, punt c), van overeenkomstige toepassing.

7. Indien de in de leden 4 en 5 bedoelde landspecifieke overeenkomsten niet binnen de in die leden genoemde termijnen worden gesloten, is artikel 5, lid 6, van overeenkomstige toepassing.

ARTIKEL 19

Protocol, bijlagen en aanhangsels

Het protocol, de bijlagen en de aanhangsels bij deze overeenkomst vormen daarvan een integrerend onderdeel.

ARTIKEL 20

Inwerkingtreding

1. Deze overeenkomst wordt door de overeenkomstsluitende partijen bekrachtigd of goedgekeurd volgens hun eigen procedures. De overeenkomstsluitende partijen stellen elkaar in kennis van de voltooiing van de interne procedures die nodig zijn voor de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

2. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum van de laatste kennisgeving met betrekking tot de onderstaande instrumenten:

a) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen;

b) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen;

c) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat;

d) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat;

e) Protocol inzake staatssteun bij de Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat;

f) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg;

g) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg;

h) Protocol inzake staatssteun bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake het goederen- en personenvervoer per spoor en over de weg;

i) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de handel in landbouwproducten;

j) Protocol betreffende de instellingen bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake wederzijdse erkenning van de overeenstemmingsbeoordeling;

k) Protocol van wijziging bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake wederzijdse erkenning van de overeenstemmingsbeoordeling;

l) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over de deelname van de Zwitserse Bondsstaat aan programma’s van de Unie;

m) Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de voorwaarden voor de deelname van de Zwitserse Bondsstaat aan het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma.

ARTIKEL 21

Opzegging

Elke overeenkomstsluitende partij kan deze overeenkomst door kennisgeving aan de andere overeenkomstsluitende partij opzeggen. De overeenkomst verstrijkt zes maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving.

Gedaan te *[…]*, op *[…]*, in tweevoud in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Ierse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische en de Zweedse taal, waarbij alle teksten gelijkelijk authentiek zijn.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, deze overeenkomst hebben ondertekend.

(Handtekeningblok (met de volgende strekking, in alle 24 EU-talen: “Voor de Europese Unie” en “Voor de Zwitserse Bondsstaat”)

BIJLAGE I

ELEMENTEN VOOR
DE REGELMATIGE FINANCIËLE BIJDRAGE VAN ZWITSERLAND
ALS BEDOELD IN ARTIKEL 4, LID 2, PUNT A),
VOOR OPVOLGENDE BIJDRAGEPERIODEN

1. Het bedrag van de financiële bijdrage van Zwitserland voor een bepaalde bijdrageperiode wordt vastgesteld op basis van de volgende elementen:

   a) het bedrag van de financiële bijdrage van Zwitserland voor de vorige bijdrageperiode, aangepast pro rata temporis aan de duur van de desbetreffende bijdrageperiode, met inbegrip van, in voorkomend geval, de aanpassing overeenkomstig artikel 10, aangepast pro rata temporis aan de duur van de desbetreffende bijdrageperiode;

   b) een verhoging of verlaging van het bedrag als gevolg van de toepassing van punt a) overeenkomstig de in aanhangsel 1 beschreven methode, op basis van de volgende factoren:

      i) de inflatie in Zwitserland, zoals gemeten aan de hand van het geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijzen (hierna “GICP” genoemd) in Zwitserland; en

      ii) een aanpassingsfactor om eventuele verschillen tussen de inflatie in Zwitserland en de inflatie in de partnerstaten aan te pakken, voor zover deze niet wordt gecompenseerd door de ontwikkeling van de wisselkoers, teneinde de koopkracht van de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland te handhaven;

c) een verhoging of verlaging van het op basis van de punten a) en b) vastgestelde bedrag om politieke redenen. Een dergelijke verhoging of verlaging mag niet meer bedragen dan 10 % van het op basis van de punten a) en b) vastgestelde bedrag.

2. Het aandeel van de financiële bijdrage van Zwitserland voor een bepaalde bijdrageperiode dat bestemd is voor cohesie bedraagt ten minste 90 % van het overeenkomstig lid 1 vastgestelde bedrag.

3. Het aandeel van de financiële bijdrage van Zwitserland voor een bepaalde bijdrageperiode op het gebied van cohesie dat wordt toegewezen aan landspecifieke overeenkomsten, bedraagt ten minste 90 % van het overeenkomstig lid 2 vastgestelde bedrag van de financiële bijdrage van Zwitserland voor dat gebied.

4. Het bedrag dat wordt toegewezen aan landspecifieke overeenkomsten op het gebied van cohesie wordt aan de partnerlanden toegewezen volgens de verdeelsleutel in aanhangsel 2.

Aanhangsel 1

METHODE
VOOR DE VASTSTELLING VAN DE AANPASSING
ALS BEDOELD IN BIJLAGE I, PUNT 1, B)

De in bijlage I, punt 1, b), bedoelde verhoging of verlaging wordt berekend volgens de volgende methode:

1. Het bedrag dat voortvloeit uit de toepassing van bijlage I, punt 1, a), wordt vermenigvuldigd met de in punt 2 van dit aanhangsel bedoelde indexeringsfactor.

2. De indexeringsfactor is het product van:

   a) de inflatie in Zwitserland, gemeten aan de hand van het GICP in Zwitserland, tussen het laatste jaar, berekend als het rekenkundige gemiddelde van de laatste beschikbare twaalf maanden op de datum van berekening, en het eerste jaar van de vorige bijdrageperiode, berekend als het rekenkundige gemiddelde van twaalf maanden van dat kalenderjaar; en

   b) een aanpassingsfactor, gemeten aan de hand van de verhouding tussen de reële wisselkoers van de groep partnerstaten op het gebied van cohesie in de vorige bijdrageperiode ten opzichte van Zwitserland tussen het laatste jaar en het eerste jaar van de vorige bijdrageperiode, die de reële stijging of daling van de waarde van die groep gedurende die periode weergeeft.

Voor de berekening van de indexeringsfactor geldt het volgende:

i) De reële wisselkoers van de groep partnerstaten op het gebied van cohesie in de vorige bijdrageperiode bestaat uit de nominale wisselkoers van die partnerstaten ten opzichte van de Zwitserse frank, vermenigvuldigd met het op het GICP gebaseerde aggregaat van die partnerstaten en gedeeld door het Zwitserse GICP.

Een reële waardestijging voor die groep partnerstaten leidt tot een stijging van de reële wisselkoers, en een reële waardevermindering voor die groep partnerstaten leidt tot een daling van de reële wisselkoers.

ii) het op het GICP gebaseerde aggregaat voor die partnerstaten wordt berekend als het rekenkundige gemiddelde van de GICP-index voor die groep partnerstaten over een periode van twaalf maanden, aan de hand van de GICP-methode zoals bepaald in de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat over samenwerking op het gebied van statistiek, gedaan te Luxemburg op 26 oktober 2004, maar waarbij de gewichten de in aanhangsel 2 vermelde verdeelsleutel zijn;

iii) De nominale wisselkoers van de partnerstaten ten opzichte van de Zwitserse frank wordt berekend als het gewogen rekenkundige gemiddelde van de nominale wisselkoersen van die partnerstaten ten opzichte van de Zwitserse frank, waarbij de gewichten de verdeelsleutel van aanhangsel 2 zijn. De nominale wisselkoersen die bij de berekening voor een bepaald jaar worden gebruikt, zijn het gemiddelde over een periode van twaalf maanden van de maandelijkse gegevens voor dat jaar, afgeleid van de dagelijkse wisselkoersen.

De Commissie berekent de aanpassingsfactor overeenkomstig punt 2, b), van dit aanhangsel. De Commissie deelt de berekening één maand na verkrijging ervan via het Gemengd Comité met Zwitserland.

3. Indien voor een bepaald jaar geen gegevens beschikbaar zijn, zijn de voor dat jaar te gebruiken gegevens de gegevens van de laatste twaalf maanden die op de berekeningsdatum beschikbaar zijn.

4. De GICP- en wisselkoersgegevens die voor de berekening van de indexeringsfactor worden gebruikt, worden verkregen bij het Bureau voor de Statistiek van de Unie (hierna “Eurostat” genoemd), op basis van door Eurostat gepubliceerde statistieken, met inachtneming van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat over samenwerking op het gebied van statistiek, gedaan te Luxemburg op 26 oktober 2004. Indien nodig worden gegevens over de wisselkoersen verkregen uit openbare databanken van de Europese Centrale Bank, de centrale banken van de partnerstaten en/of de Zwitserse Nationale Bank.

Aanhangsel 2

VERDEELSLEUTEL VOOR
DE REGELMATIGE FINANCIËLE BIJDRAGE VAN ZWITSERLAND
OP HET GEBIED VAN COHESIE

De toewijzing aan elke partnerstaat van de financiële bijdrage van Zwitserland op het gebied van cohesie voor een bepaalde bijdrageperiode komt overeen met een percentage van de financiële bijdrage van Zwitserland op het gebied van cohesie dat wordt verkregen door toepassing van de volgende stappen:

a) de berekening van het rekenkundige gemiddelde van het aandeel bevolking en oppervlakte van de partnerstaat in de totale bevolking en oppervlakte van alle partnerstaten. Indien evenwel het aandeel van een partnerstaat in de totale bevolking zijn aandeel in de totale oppervlakte met een factor vijf of meer overschrijdt, dat wil zeggen indien die lidstaat een uiterst hoge bevolkingsdichtheid heeft, wordt voor deze stap alleen het aandeel in de totale bevolking gebruikt;

b) de verlaging of verhoging van de bij de berekening overeenkomstig punt a) verkregen percentages met een coëfficiënt die gelijk is aan een derde van het percentage dat het bni per hoofd van de bevolking van die partnerstaat, gemeten in koopkrachtstandaarden, hoger of lager is dan het gemiddelde bni per hoofd van de bevolking van alle partnerlanden (gemiddelde uitgedrukt als 100 %); en

c) de aanpassing van de schaal van de aandelen die zijn verkregen als gevolg van de berekening overeenkomstig punt b), zodat de som ervan gelijk is aan 100 %.

De referentieperiode voor de te gebruiken gegevens is dezelfde als de periode die is gebruikt voor het Cohesiefonds van de Unie dat van kracht is op de begindatum van de respectieve bijdrageperiode of, indien deze niet beschikbaar is, de laatste periode van drie jaar waarvoor gegevens beschikbaar zijn.

BIJLAGE II

EERSTE FINANCIËLE BIJDRAGE VAN ZWITSERLAND
IN HET KADER VAN DEZE OVEREENKOMST VOOR DE PERIODE 2030-2036

1. De eerste financiële bijdrage van Zwitserland in het kader van deze overeenkomst (hierna "de eerste financiële bijdrage" genoemd) voor de periode van 1 januari 2030 tot en met 31 december 2036 ("bijdrageperiode") bedraagt 350 000 000 CHF voor elk jaar van die periode.

2. Van het in lid 1 bedoelde bedrag voor elk jaar van de bijdrageperiode wordt 308 000 000 CHF toegewezen aan samenwerking op het gebied van cohesie en 42 000 000 CHF aan samenwerking op het gebied van migratie.

3. Met de eerste financiële bijdrage van Zwitserland wordt bijgedragen tot de verwezenlijking van de in artikel 1 van deze overeenkomst vastgestelde doelstellingen.

4. De eerste financiële bijdrage van Zwitserland wordt uitgevoerd over een periode van tien jaar ("uitvoeringsperiode"), die ingaat op dezelfde datum als de bijdrageperiode.

5. Het aan landspecifieke overeenkomsten toegewezen aandeel van de financiële bijdrage op het gebied van cohesie bedraagt ten minste 90 % van het aan dat gebied toegewezen bedrag.

6. Tot 5 % van de respectieve bedragen voor samenwerking op het gebied van cohesie en migratie is beschikbaar voor Zwitserland om de beheerskosten te dekken, en tot 2 % is beschikbaar voor het delen van Zwitserse expertise (Zwitsers expertise- en partnerschapsfonds).

7. Partnerstaten voor samenwerking op het gebied van cohesie zijn lidstaten van de Unie waarvan het bni per hoofd van de bevolking, gemeten in koopkrachtstandaarden, minder dan 90 % bedraagt van het gemiddelde bni per hoofd van de bevolking van de Unie in koopkrachtstandaarden voor dezelfde referentieperiode. De referentieperiode voor de te gebruiken gegevens is dezelfde als de periode die wordt gebruikt om te bepalen of de lidstaten van de Unie in aanmerking komen voor bijstand uit het Cohesiefonds van de Unie dat van kracht is op de begindatum van de bijdrageperiode.

8. Potentiële partnerstaten op het gebied van migratie zijn lidstaten van de Unie die aan bijzondere migratiedruk worden blootgesteld en/of ten aanzien waarvan Zwitserland en een bepaalde lidstaat het erover eens zijn dat het migratiebeheer moet worden versterkt.

9. Wat de samenwerking op het gebied van cohesie en migratie betreft, kunnen de overeenkomstsluitende partijen tot een wederzijds akkoord komen om een specifiek bedrag te reserveren voor een fonds voor een specifiek onderwerp (cohesie) en een fonds voor snelle respons (migratie). In voorkomend geval worden de elementen vermeld in het memorandum van overeenstemming, overeenkomstig artikel 18, lid 2, van de overeenkomst.

10. Met de thematische samenwerkingsgebieden in het kader van de eerste financiële bijdrage van Zwitserland wordt voortgebouwd op de succesvolle samenwerking in het kader van de vorige Zwitserse bijdrage aan geselecteerde lidstaten van de Unie. Zij vormen een aanvulling op de inspanningen van de Unie op het gebied van cohesie en migratiebeheer aan het begin van de bijdrageperiode.

11. Overeenkomstig artikel 18, lid 2, van de overeenkomst, specificeren de overeenkomstsluitende partijen in het memorandum van overeenstemming de aandachtsgebieden van de volgende thematische gebieden:

    a) Cohesie:

        i) inclusieve menselijke en sociale ontwikkeling;

ii) duurzame en inclusieve economische ontwikkeling;

iii) groene transitie; en

iv) democratie en participatie.

b) Migratie.

_____

BIJLAGE III

EENMALIGE AANVULLENDE FINANCIËLE VERBINTENIS VAN ZWITSERLAND VOOR DE PERIODE TUSSEN EIND 2024 EN EIND 2029

1. Overeenkomstig artikel 18 van deze overeenkomst verbindt Zwitserland zich ertoe een eenmalige aanvullende financiële verbintenis aan te gaan voor de periode tussen eind 2024 en eind 2029, waarbij rekening wordt gehouden met het niveau van partnerschap en samenwerking tussen Zwitserland en de Unie in die periode. Die eenmalige aanvullende financiële verbintenis bedraagt 130 000 000 CHF per jaar tot de inwerkingtreding van de in artikel 20, lid 2, van deze overeenkomst bedoelde overeenkomsten, en 350 000 000 CHF per jaar voor de periode tussen de inwerkingtreding van de in artikel 20, lid 2, van deze overeenkomst bedoelde overeenkomsten en eind 2029. Voor het jaar waarin de in artikel 20, lid 2, van deze overeenkomst bedoelde overeenkomsten in werking treden, wordt het bedrag van de eenmalige aanvullende verbintenis pro rata temporis berekend.

2. De eenmalige aanvullende financiële verbintenis van Zwitserland wordt uitgevoerd over een periode van tien jaar (“uitvoeringsperiode”), die ingaat op dezelfde datum als de bijdrageperiode van de eerste financiële bijdrage van Zwitserland.

3. De eenmalige aanvullende financiële verbintenis wordt gebruikt voor samenwerking op het gebied van cohesie.

4. Het aandeel van de eenmalige financiële verbintenis dat aan landspecifieke overeenkomsten wordt toegewezen, bedraagt ten minste 90 % van het bedrag van de eenmalige aanvullende financiële verbintenis van Zwitserland.

5. Tot 5 % van het bedrag van de eenmalige financiële verbintenis is beschikbaar voor Zwitserland om de beheerskosten te dekken, en tot 2 % is beschikbaar voor het delen van Zwitserse expertise (Zwitsers expertise- en partnerschapsfonds).

6. Partnerstaten voor samenwerking zijn lidstaten van de Unie waarvan het bni per hoofd van de bevolking, gemeten in koopkrachtstandaarden, minder dan 90 % bedraagt van het gemiddelde bni per hoofd van de bevolking van de Unie in koopkrachtstandaarden voor dezelfde referentieperiode. De referentieperiode voor de te gebruiken gegevens is dezelfde als de periode die wordt gebruikt om te bepalen of de lidstaten van de Unie in aanmerking komen voor bijstand uit het Cohesiefonds van de Unie dat van kracht is op de begindatum van de uitvoeringsperiode van de eenmalige aanvullende financiële verbintenis.

7. De overeenkomstsluitende partijen kunnen overeenstemming bereiken over het reserveren van een specifiek bedrag voor een fonds dat bestemd is voor een specifiek onderwerp op het gebied van cohesie. In voorkomend geval worden de elementen vermeld in het memorandum van overeenstemming, overeenkomstig artikel 18, lid 3, van de overeenkomst.

8. De in de overeenkomst vastgestelde doelstellingen en regels voor de uitvoering van de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland zijn van overeenkomstige toepassing op de eenmalige aanvullende financiële verbintenis, tenzij in artikel 18 van deze overeenkomst en in deze bijlage anders is bepaald.

9. Met de thematische samenwerkingsgebieden in het kader van de eenmalige aanvullende financiële verbintenis van Zwitserland wordt voortgebouwd op de succesvolle samenwerking in het kader van de vorige Zwitserse bijdrage aan geselecteerde lidstaten van de Unie. Zij vormen een aanvulling op de inspanningen van de Unie op het gebied van cohesie aan het begin van de uitvoeringsperiode van de eenmalige aanvullende financiële verbintenis.

10. Overeenkomstig artikel 18, lid 3, van de overeenkomst, specificeren de overeenkomstsluitende partijen in het memorandum van overeenstemming de aandachtsgebieden van de volgende thematische gebieden:

i) inclusieve menselijke en sociale ontwikkeling;

ii) duurzame en inclusieve economische ontwikkeling;

iii) groene transitie; en

iv) democratie en participatie.

PROTOCOL
OVER HET SCHEIDSGERECHT

HOOFDSTUK I

VOORAFGAANDE BEPALINGEN

ARTIKEL I.1

Werkingssfeer

Indien een van de overeenkomstsluitende partijen (hierna “partijen” genoemd) een geschil overeenkomstig artikel 16, lid 2, of artikel 17, lid 2, van de overeenkomst ter arbitrage voorlegt, zijn de regels van dit protocol van toepassing.

ARTIKEL I.2

Griffie en secretariaatsdiensten

Het Internationaal Bureau van het Permanent Hof van Arbitrage in Den Haag (hierna “Internationaal Bureau” genoemd) vervult de functie van griffie en verleent de nodige secretariaatsdiensten.

ARTIKEL I.3

Kennisgevingen en berekening van termijnen

1. Kennisgevingen, met inbegrip van mededelingen of voorstellen, kunnen worden verzonden met elk communicatiemiddel dat de verzending ervan bevestigt of waarmee zij kunnen worden gecertificeerd.

2. Dergelijke kennisgevingen mogen alleen elektronisch worden verzonden als een adres specifiek voor dit doel is aangewezen of geautoriseerd door een partij.

3. Deze aan de partijen betekende kennisgevingen worden, voor Zwitserland, gericht aan de afdeling Europa van het Zwitserse ministerie van Buitenlandse Zaken en, voor de Unie, aan de Juridische Dienst van de Commissie.

4. De in dit protocol vastgestelde termijnen gaan in op de dag nadat een gebeurtenis of een handeling heeft plaatsgevonden. Indien de laatste dag waarop een document kan worden ingediend, op een niet-werkdag van de instellingen van de Europese Unie of van de overheid van Zwitserland valt, eindigt de periode van indiening van het document op de eerstvolgende werkdag. Niet-werkdagen die binnen de termijn vallen, worden meegeteld.

ARTIKEL I.4

Kennisgeving van arbitrage

1. De partij die het initiatief neemt om gebruik te maken van arbitrage (hierna “de verzoeker” genoemd) doet de wederpartij (hierna “de verweerder” genoemd) en het Internationaal Bureau een kennisgeving van arbitrage toekomen.

2. De arbitrageprocedure wordt geacht een aanvang te nemen op de dag na die waarop de verweerder de kennisgeving van arbitrage ontvangt.

3. De kennisgeving van arbitrage bevat de volgende informatie:

a) het verzoek dat het geschil aan arbitrage wordt onderworpen;

b) de namen en contactgegevens van de partijen;

c) de naam en het adres van de gemachtigde(n) van de verzoeker;

d) de rechtsgrondslag van de procedure (artikel 16, lid 2, of artikel 17, lid 2, van de overeenkomst) en:

i) in de in artikel 16, lid 2, van de overeenkomst bedoelde gevallen, de kwestie die aan het geschil ten grondslag ligt, zoals officieel ter beslechting op de agenda van het Gemengd Comité geplaatst overeenkomstig artikel 16, lid 1, van de overeenkomst; en

ii) in de in artikel 17, lid 2, van de overeenkomst bedoelde gevallen, de beslissing van het scheidsgerecht, eventuele in artikel 16, lid 5, van de overeenkomst bedoelde uitvoeringsmaatregelen en de betwiste compenserende maatregelen;

e) de benaming van de regels die het geschil hebben veroorzaakt of daarop betrekking hebben;

f) een korte beschrijving van het geschil; en

g) de aanwijzing van een arbiter of, indien vijf arbiters moeten worden benoemd, de aanwijzing van twee arbiters.

4. Vorderingen betreffende de toereikendheid van de kennisgeving van arbitrage vormen geen beletsel voor de instelling van het scheidsgerecht. Het geschil wordt definitief beslecht door het scheidsgerecht.

ARTIKEL I.5

Antwoord op de kennisgeving van arbitrage

1. Binnen zestig dagen na ontvangst van de kennisgeving van arbitrage zendt de verweerder de verzoeker en het Internationaal Bureau een antwoord op de kennisgeving van arbitrage, dat de volgende informatie bevat:

a) de namen en contactgegevens van de partijen;

b) de naam en het adres van de gemachtigde(n) van de verweerder;

c) een antwoord op de informatie in de kennisgeving van arbitrage overeenkomstig artikel I.4, lid 3, punten d) tot en met f); en

d) de aanwijzing van een arbiter of, indien vijf arbiters moeten worden benoemd, de aanwijzing van twee arbiters.

2. Het ontbreken van of een onvolledig of te laat antwoord van de verweerder op de kennisgeving van arbitrage vormt geen beletsel voor de instelling van een scheidsgerecht. Het geschil wordt definitief beslecht door het scheidsgerecht.

3. Indien de verweerder er in zijn antwoord op de kennisgeving van arbitrage om verzoekt dat het scheidsgerecht uit vijf arbiters bestaat, wijst de verzoeker binnen dertig dagen na ontvangst van het antwoord op de kennisgeving van arbitrage een extra arbiter aan.

ARTIKEL I.6

Vertegenwoordiging en bijstand

1. De partijen worden voor het scheidsgerecht vertegenwoordigd door een of meer gemachtigden. De gemachtigden kunnen worden bijgestaan door raadslieden of advocaten.

2. Elke wijziging van de gemachtigden of hun adressen wordt ter kennis gebracht van de wederpartij, het Internationaal Bureau en het scheidsgerecht. Het scheidsgerecht kan te allen tijde, op eigen initiatief of op verzoek van een partij, verzoeken om bewijs van de aan de gemachtigden van de partijen verleende bevoegdheden.

HOOFDSTUK II

SAMENSTELLING VAN HET SCHEIDSGERECHT

ARTIKEL II.1

Aantal arbiters

Het scheidsgerecht bestaat uit drie arbiters. Indien de verzoeker in zijn kennisgeving van arbitrage of de verweerder in zijn antwoord op de kennisgeving van arbitrage daarom verzoekt, bestaat het scheidsgerecht uit vijf arbiters.

ARTIKEL II.2

Aanwijzing van arbiters

1. Indien drie arbiters moeten worden benoemd, wijst elk van de partijen een arbiter aan. De twee door de partijen aangewezen arbiters wijzen de derde arbiter aan, die het voorzitterschap van het scheidsgerecht bekleedt.

2. Indien vijf arbiters moeten worden benoemd, wijst elk van de partijen twee arbiters aan. De vier door de partijen benoemde arbiters wijzen de vijfde arbiter aan, die het voorzitterschap van het scheidsgerecht bekleedt.

3. Indien de arbiters binnen dertig dagen na de aanwijzing van de laatste door de partijen benoemde arbiter geen overeenstemming hebben bereikt over de aanwijzing van de voorzitter van het scheidsgerecht, wordt de voorzitter benoemd door de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage.

4. Om te helpen bij de selectie van arbiters voor de samenstelling van het scheidsgerecht, wordt een indicatieve lijst van personen met de in lid 6 bedoelde kwalificaties opgesteld en indien nodig geactualiseerd, die gemeenschappelijk is voor alle bilaterale overeenkomsten op gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt, alsook voor de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat inzake gezondheid, gedaan te [...] op [...] (hierna "de gezondheidsovereenkomst" genoemd), de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake de handel in landbouwproducten, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999 (hierna de "overeenkomst inzake de handel in landbouwproducten" genoemd), en de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland tot het terugbrengen van economische en sociale verschillen in de Europese Unie, gedaan te […] op […] (hierna de "overeenkomst betreffende de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland" genoemd). Met het oog op de toepassing van de overeenkomst stelt het Gemengd Comité die lijst vast en actualiseert het deze door middel van een besluit.

5. Indien een partij verzuimt een arbiter aan te wijzen, benoemt de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage die arbiter uit de in lid 4 bedoelde lijst. Bij gebreke van een dergelijke lijst wordt de arbiter door middel van loting door de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage benoemd uit de personen die voor de toepassing van lid 4 formeel door één partij of door beide partijen zijn voorgedragen.

6. De personen die het scheidsgerecht vormen, zijn hooggekwalificeerde personen, met of zonder banden met de partijen, wier onafhankelijkheid en afwezigheid van belangenconflicten gewaarborgd zijn en die over een brede ervaring beschikken. Zij beschikken met name over aantoonbare deskundigheid op het gebied van recht en aangelegenheden die onder deze overeenkomst vallen; zij aanvaarden geen instructies van een van de partijen; en zij treden op persoonlijke titel op en aanvaarden geen instructies van enige organisatie of regering met betrekking tot aangelegenheden die verband houden met het geschil. De voorzitter van het scheidsgerecht beschikt ook over ervaring met procedures voor geschillenbeslechting.

ARTIKEL II.3

Verklaringen van arbiters

1. Een persoon die in aanmerking komt voor benoeming als arbiter, meldt alle omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot gegronde twijfels over zijn onpartijdigheid of onafhankelijkheid. Vanaf de aanstelling en gedurende de gehele arbitrageprocedure meldt de arbiter dergelijke omstandigheden onverwijld aan de partijen en aan de andere arbiters, indien de arbiter dit nog niet heeft gedaan.

2. Een arbiter kan worden ontslagen indien er omstandigheden zijn die gegronde twijfel kunnen doen rijzen over zijn onpartijdigheid of onafhankelijkheid.

3. Een partij kan alleen verzoeken om ontslag van een door haar benoemde arbiter om redenen die haar na die benoeming bekend worden.

4. Indien een arbiter nalaat te handelen of indien het voor een arbiter de jure of de facto onmogelijk is zijn rol te vervullen, is de in artikel II.4 vastgestelde procedure voor het ontslag van arbiters van toepassing.

ARTIKEL II.4

Ontslag van arbiters

1. Elke partij die een arbiter wenst te ontslaan, dient een verzoek tot ontslag in binnen dertig dagen na de datum waarop zij in kennis is gesteld van de benoeming van die arbiter of binnen dertig dagen na de datum waarop zij kennis krijgt van de in artikel II.3 bedoelde omstandigheden.

2. Het verzoek tot ontslag wordt toegezonden aan de wederpartij, aan de arbiter om wier ontslag wordt verzocht, aan de andere arbiters en aan het Internationaal Bureau. In het verzoek worden de redenen voor het verzoek tot ontslag uiteengezet.

3. Wanneer een verzoek tot ontslag is ingediend, kan de wederpartij het verzoek tot ontslag aanvaarden. De betrokken arbiter kan ook aftreden. Aanvaarding of aftreding betekent niet dat de redenen voor het verzoek tot ontslag worden erkend.

4. Indien de wederpartij het verzoek tot ontslag niet binnen 15 dagen na de datum van kennisgeving van dit verzoek aanvaardt of de betrokken arbiter niet binnen deze termijn aftreedt, kan de partij die om het ontslag verzoekt, de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage verzoeken een beslissing over het ontslag te nemen.

5. Tenzij de partijen anders overeenkomen, worden in de in lid 4 bedoelde beslissing de redenen voor die beslissing vermeld.

ARTIKEL II.5

Vervanging van een arbiter

1. Met inachtneming van lid 2 van dit artikel wordt, indien een arbiter tijdens de arbitrageprocedure moet worden vervangen, een vervanger benoemd of geselecteerd overeenkomstig de procedure van artikel II.2 die van toepassing is op de benoeming of selectie van de te vervangen arbiter. Die procedure is ook van toepassing wanneer een partij geen gebruik heeft gemaakt van haar recht om de te vervangen arbiter te benoemen of aan de benoeming deel te nemen.

2. Indien een arbiter wordt vervangen, wordt de procedure hervat in de fase waarin de vervangen arbiter is opgehouden zijn taken uit te voeren, tenzij het scheidsgerecht anders beslist.

ARTIKEL II.6

Ontheffing van aansprakelijkheid

Behalve in geval van opzettelijk wangedrag of grove nalatigheid, zien de partijen, voor zover het toepasselijke recht dit toestaat, af van elke vordering tegen de arbiters wegens enige handeling of nalatigheid in verband met de arbitrage.

HOOFDSTUK III

ARBITRAGEPROCEDURE

ARTIKEL III.1

Algemene bepalingen

1. De datum van instelling van het scheidsgerecht is de datum waarop de laatste arbiter zijn benoeming heeft aanvaard.

2. Het scheidsgerecht ziet erop toe dat de partijen gelijk worden behandeld en dat beide partijen in een passende fase van de procedure voldoende in de gelegenheid worden gesteld hun rechten te doen gelden en hun zaak uiteen te zetten. Het scheidsgerecht voert de procedure zodanig uit dat vertragingen en onnodige uitgaven worden vermeden en dat het geschil tussen de partijen wordt beslecht.

3. Tenzij het scheidsgerecht anders beslist, wordt een hoorzitting georganiseerd nadat de partijen zijn gehoord.

4. Wanneer een partij een mededeling aan het scheidsgerecht toezendt, doet zij dit via het Internationaal Bureau en zendt zij tegelijkertijd een kopie toe aan de wederpartij. Het Internationaal Bureau zendt een kopie van die mededeling toe aan elk van de arbiters.

ARTIKEL III.2

Plaats van arbitrage

De plaats van arbitrage is Den Haag. Het scheidsgerecht kan, indien uitzonderlijke omstandigheden zulks vereisen, op een andere plaats bijeenkomen die het voor zijn beraadslagingen passend acht.

ARTIKEL III.3

Taal

1. De talen van de procedures zijn Frans en Engels.

2. Het scheidsgerecht kan gelasten dat alle bij de conclusie van eis of de conclusie van antwoord gevoegde documenten en alle verdere documenten die tijdens de procedure worden geproduceerd en in hun oorspronkelijke taal worden overgelegd, vergezeld gaan van een vertaling in een van de proceduretalen.

ARTIKEL III.4

Conclusie van eis

1. De verzoeker zendt zijn conclusie van eis schriftelijk toe aan de verweerder en aan het scheidsgerecht via het Internationaal Bureau, binnen de door het scheidsgerecht vastgestelde termijn. De verzoeker kan ervoor kiezen zijn in artikel I.4 bedoelde kennisgeving van arbitrage als zijn conclusie van eis te beschouwen, mits deze eveneens voldoet aan de in de leden 2 en 3 van dit artikel vermelde voorwaarden.

2. De conclusie van eis bevat de volgende informatie:

a) de in artikel I.4, lid 3, punten b) tot en met f), beschreven informatie;

b) een uiteenzetting van de tot staving van de vordering aangevoerde feiten; en

c) de juridische argumenten die tot staving van de vordering zijn aangevoerd.

3. De conclusie van eis gaat, voor zover mogelijk, vergezeld van alle door de verzoeker genoemde documenten en andere bewijsstukken, of dient ernaar te verwijzen.

ARTIKEL III.5

Conclusie van antwoord

1. De verweerder zendt de conclusie van antwoord schriftelijk toe aan de verzoeker en aan het scheidsgerecht via het Internationaal Bureau, binnen de door het scheidsgerecht vastgestelde termijn. De verweerder kan besluiten het antwoord op de in artikel I.5 bedoelde kennisgeving van arbitrage als zijn conclusie van antwoord te beschouwen, mits het antwoord op de kennisgeving van arbitrage eveneens voldoet aan de voorwaarden van lid 2 van dit artikel.

2. In de conclusie van antwoord wordt ingegaan op de punten in de conclusie van eis als bedoeld in artikel III.4, lid 2, punten a) tot en met c), van dit protocol. De conclusie van antwoord gaat, voor zover mogelijk, vergezeld van alle door de verweerder genoemde documenten en andere bewijsstukken, of dient ernaar te verwijzen.

3. In de conclusie van antwoord, of in een latere fase van de arbitrageprocedure, indien het scheidsgerecht beslist dat een vertraging door omstandigheden gerechtvaardigd is, kan de verweerder een reconventionele vordering instellen, mits het scheidsgerecht ter zake bevoegd is.

4. Artikel III.4, leden 2 en 3, is van toepassing op een reconventionele vordering.

ARTIKEL III.6

Bevoegdheid van het scheidsgerecht

1. Het scheidsgerecht beslist of het bevoegd is op grond van artikel 16, lid 2, of artikel 17, lid 2, van de overeenkomst.

2. In de in artikel 16, lid 2, van de overeenkomst bedoelde gevallen is het scheidsgerecht bevoegd om de kwestie te onderzoeken die aan het geschil ten grondslag ligt, zoals officieel ter beslechting op de agenda van het Gemengd Comité geplaatst overeenkomstig artikel 16, lid 1, van de overeenkomst.

3. In de in artikel 17, lid 2, van de overeenkomst bedoelde gevallen is het scheidsgerecht dat het hoofdgeding heeft behandeld, bevoegd om de evenredigheid van de betwiste compenserende maatregelen te onderzoeken, ook wanneer die maatregelen geheel of gedeeltelijk zijn genomen in kader van een andere bilaterale overeenkomst die is opgenomen in de in artikel 3, punt a), van de overeenkomst, vastgestelde lijst van overeenkomsten.

4. Een exceptie van onbevoegdheid van het scheidsgerecht wordt uiterlijk in de conclusie van antwoord ingediend of, in het geval van een reconventionele vordering, in het antwoord. Het feit dat een partij een arbiter heeft benoemd of aan zijn benoeming heeft deelgenomen, ontneemt haar niet het recht om een dergelijke exceptie op te werpen. De exceptie dat het geschil de bevoegdheden van het scheidsgerecht te buiten zou gaan, wordt opgeworpen zodra de kwestie waarvan wordt beweerd dat die zijn bevoegdheden te buiten gaat, tijdens de arbitrageprocedure aan de orde wordt gesteld. Het scheidsgerecht kan in ieder geval een na het verstrijken van de gestelde termijn opgeworpen exceptie toestaan, indien het van oordeel is dat er een geldige reden voor de vertraging was.

5. Het scheidsgerecht kan uitspraak doen over de in lid 4 bedoelde exceptie, hetzij door deze vooraf te behandelen, hetzij bij de beslissing ten gronde.

ARTIKEL III.7

Andere schriftelijke stukken

Het scheidsgerecht beslist, na raadpleging van de partijen, welke andere schriftelijke opmerkingen, naast de conclusie van eis en de conclusie van antwoord, de partijen moeten of kunnen indienen en stelt de termijn voor de indiening ervan vast.

ARTIKEL III.8

Termijnen

1. De door het scheidsgerecht vastgestelde termijnen voor de mededeling van de schriftelijke documenten, met inbegrip van de conclusie van eis en de conclusie van antwoord, mogen niet meer dan negentig dagen bedragen, tenzij de partijen anders overeenkomen.

2. Het scheidsgerecht neemt zijn definitieve beslissing binnen twaalf maanden na de datum van zijn instelling. In uitzonderlijke omstandigheden waarin zich bijzondere moeilijkheden voordoen, kan het scheidsgerecht die termijn met ten hoogste drie maanden verlengen.

3. De in de leden 1 en 2 vastgestelde termijnen worden gehalveerd:

a) op verzoek van de verzoeker of de verweerder, indien het scheidsgerecht binnen dertig dagen na dat verzoek, na de wederpartij te hebben gehoord, oordeelt dat de zaak spoedeisend is;

b) in de in artikel 4, lid 2, punt c), en artikel 18, lid 6, van de overeenkomst bedoelde gevallen;

c) in de in artikel 5, lid 6, en artikel 18, lid 7, van de overeenkomst bedoelde gevallen, indien Zwitserland geen landspecifieke overeenkomsten heeft gesloten; of

d) indien de partijen dit overeenkomen.

4. In de in artikel 17, lid 2, van de overeenkomst bedoelde gevallen neemt het scheidsgerecht zijn definitieve beslissing binnen zes maanden na de datum waarop overeenkomstig artikel 17, lid 1, van de overeenkomst kennis is gegeven van de compenserende maatregelen.

ARTIKEL III.9

Voorlopige maatregelen

1. In de in artikel 17, lid 2, van de overeenkomst bedoelde gevallen kan elke partij in elke fase van de arbitrageprocedure verzoeken om voorlopige maatregelen strekkende tot de opschorting van de compenserende maatregelen.

2. De verzoeken overeenkomstig lid 1 bevatten een duidelijke omschrijving van het voorwerp van het geschil en van de omstandigheden waaruit het spoedeisende karakter van het verzoek blijkt, alsmede de middelen, zowel feitelijk als rechtens, op grond waarvan de voorlopige maatregelen waartoe wordt geconcludeerd, op het eerste gezicht gerechtvaardigd voorkomen. Zij bevatten al het beschikbare bewijs en de bewijsaanbiedingen ter rechtvaardiging van de toekenning van de voorlopige maatregelen.

3. De partij die om voorlopige maatregelen verzoekt, zendt haar verzoek schriftelijk toe aan de wederpartij en aan het scheidsgerecht via het Internationaal Bureau. Het scheidsgerecht stelt een korte termijn vast waarbinnen die wederpartij schriftelijke opmerkingen kan indienen of mondelinge opmerkingen kan maken.

4. Het scheidsgerecht neemt binnen één maand na de indiening van het in lid 1 bedoelde verzoek een beslissing over de opschorting van de betwiste compenserende maatregelen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

a) het scheidsgerecht is op het eerste gezicht overtuigd van de gegrondheid van de zaak die is voorgelegd door de partij die in haar verzoek om voorlopige maatregelen verzoekt;

b) het scheidsgerecht is van oordeel dat, in afwachting van zijn definitieve beslissing, de partij die om voorlopige maatregelen verzoekt, ernstige en onherstelbare schade zou lijden indien de compenserende maatregelen niet worden opgeschort;

c) de schade die wordt berokkend aan de partij die om voorlopige maatregelen verzoekt door de onmiddellijke toepassing van de betwiste compenserende maatregelen, weegt zwaarder dan het belang bij een onmiddellijke en daadwerkelijke toepassing van die maatregelen.

5. Een beslissing van het scheidsgerecht overeenkomstig lid 4 heeft slechts een voorlopige werking en laat de beslissing ten gronde van het scheidsgerecht onverlet.

6. Tenzij in de door het scheidsgerecht overeenkomstig lid 4 van dit artikel genomen beslissing een eerdere datum voor het einde van de opschorting is vastgesteld, vervalt de opschorting wanneer de definitieve beslissing op grond van artikel 17, lid 2, van de overeenkomst wordt genomen.

7. Voor alle duidelijkheid: voor de toepassing van dit artikel houdt het scheidsgerecht bij het afwegen van de respectieve belangen van de partij die om de voorlopige maatregelen verzoekt en van de wederpartij rekening met de belangen van de personen en marktdeelnemers van de partijen, maar deze afweging houdt niet in dat aan deze personen of marktdeelnemers een procesbevoegdheid voor het scheidsgerecht wordt toegekend.

ARTIKEL III.10

Bewijsmateriaal

1. Elke partij verstrekt bewijs van de feiten die ten grondslag liggen aan haar eis of verweer.

2. Op verzoek van een partij of op eigen initiatief kan het scheidsgerecht de partijen om relevante informatie verzoeken die het noodzakelijk en passend acht. Het scheidsgerecht stelt een termijn vast waarbinnen de partijen op zijn verzoek moeten reageren.

3. Op verzoek van een partij of op eigen initiatief kan het scheidsgerecht bij alle bronnen alle informatie inwinnen die het passend acht. Het scheidsgerecht mag ook advies van deskundigen inwinnen wanneer het dat passend acht, met inachtneming van eventuele door de partijen overeengekomen voorwaarden.

4. Alle informatie die het scheidsgerecht uit hoofde van dit artikel heeft verkregen, wordt ter beschikking gesteld van de partijen en de partijen kunnen opmerkingen over die informatie indienen bij het scheidsgerecht.

5. Na het standpunt van de wederpartij te hebben ingewonnen, neemt het scheidsgerecht passende maatregelen om alle vragen van een partij in verband met de bescherming van persoonsgegevens, het beroepsgeheim en de gerechtvaardigde belangen van vertrouwelijkheid te behandelen.

6. Het scheidsgerecht stelt de toelaatbaarheid, relevantie en kracht van het overgelegde bewijsmateriaal vast.

ARTIKEL III.11

Hoorzittingen

1. Wanneer een hoorzitting moet plaatsvinden, stelt het scheidsgerecht, na de partijen te hebben geraadpleegd, de partijen ruim van tevoren in kennis van de datum, het tijdstip en de plaats van de hoorzitting.

2. De hoorzittingen zijn openbaar, tenzij het scheidsgerecht ambtshalve of op verzoek van partijen om gewichtige redenen anders beslist.

3. Van elke hoorzitting wordt een proces-verbaal opgesteld, dat wordt ondertekend door de voorzitter van het scheidsgerecht. Alleen dit proces-verbaal is authentiek.

4. Het scheidsgerecht kan besluiten de hoorzitting virtueel te houden overeenkomstig de praktijk van het Internationaal Bureau. De partijen worden tijdig van deze praktijk in kennis gesteld. In dergelijke gevallen zijn lid 1, mutatis mutandis, en lid 3 van toepassing.

ARTIKEL III.12

Verzuim

1. Indien de verzoeker binnen de in dit protocol of de door het scheidsgerecht vastgestelde termijn zonder geldige reden zijn conclusie van eis niet heeft ingediend, gelast het scheidsgerecht de afsluiting van de arbitrageprocedure, tenzij er openstaande vragen zijn waarover een uitspraak nodig kan zijn en indien het scheidsgerecht het passend acht dit te doen.

Indien de verweerder binnen de in dit protocol of de door het scheidsgerecht vastgestelde termijn zonder geldige reden geen antwoord op de kennisgeving van arbitrage of geen conclusie van antwoord heeft ingediend, gelast het scheidsgerecht de voortzetting van de procedure, zonder ervan uit te gaan dat dit verzuim op zich aanvaarding van de beweringen van de verzoeker inhoudt.

De tweede alinea is ook van toepassing wanneer de verzoeker geen antwoord op een reconventionele vordering indient.

2. Indien een partij, naar behoren opgeroepen overeenkomstig artikel III.11, lid 1, niet op een hoorzitting verschijnt zonder daarvoor voldoende reden aan te tonen, kan het scheidsgerecht de arbitrage voortzetten.

3. Indien een partij die door het scheidsgerecht naar behoren is verzocht om aanvullend bewijsmateriaal te verstrekken, zonder geldige reden nalaat dit binnen de gestelde termijn te doen, kan het scheidsgerecht uitspraak doen op basis van het bewijsmateriaal waarover het beschikt.

ARTIKEL III.13

Beëindiging van de procedure

1. Indien wordt aangetoond dat de partijen redelijkerwijs de mogelijkheid hebben gehad om hun argumenten naar voren te brengen, kan het scheidsgerecht de procedure beëindigen.

2. Het scheidsgerecht kan, indien het dit vanwege uitzonderlijke omstandigheden noodzakelijk acht, op eigen initiatief of op verzoek van een partij besluiten de procedure te allen tijde te heropenen voordat het een beslissing heeft genomen.

HOOFDSTUK IV

BESLISSING

ARTIKEL IV.1

Beslissingen

Het scheidsgerecht streeft ernaar zijn beslissingen bij consensus te nemen. Indien het echter onmogelijk blijkt om bij consensus een beslissing te nemen, wordt de beslissing van het scheidsgerecht met meerderheid van stemmen van de arbiters genomen.

ARTIKEL IV.2

Vorm en gevolgen van de beslissing van het scheidsgerecht

1. Het scheidsgerecht kan op verschillende tijdstippen afzonderlijke beslissingen over verschillende kwesties nemen.

2. Alle beslissingen worden schriftelijk genomen en met redenen omkleed. Zij zijn definitief en bindend voor de partijen.

3. De beslissing van het scheidsgerecht wordt ondertekend door de arbiters, bevat de datum waarop zij is genomen en vermeldt de plaats van arbitrage. Een kopie van de door de arbiters ondertekende beslissing wordt door het Internationaal Bureau aan de partijen toegezonden.

4. Het Internationaal Bureau maakt de beslissing van het scheidsgerecht openbaar.

Bij het openbaar maken van de beslissing van het scheidsgerecht neemt het Internationaal Bureau de toepasselijke regels inzake de bescherming van persoonsgegevens, het beroepsgeheim en de gerechtvaardigde belangen van vertrouwelijkheid in acht.

De in de tweede alinea bedoelde regels zijn identiek voor alle bilaterale overeenkomsten op de gebieden van de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt, alsmede voor de gezondheidsovereenkomst, de overeenkomst inzake de handel in landbouwproducten en de overeenkomst betreffende de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland. Met het oog op de toepassing van de overeenkomst stelt het Gemengd Comité die regels vast en actualiseert het deze door middel van een besluit.

5. De partijen leven alle beslissingen van het scheidsgerecht onverwijld na.

6. In de in artikel 16, lid 2, van de overeenkomst bedoelde gevallen stelt het scheidsgerecht, na het advies van de partijen te hebben ingewonnen, in de beslissing ten gronde een redelijke termijn vast om gevolg te geven aan zijn beslissing overeenkomstig artikel 16, lid 5, van de overeenkomst, rekening houdend met de interne procedures van de partijen.

ARTIKEL IV.3

Toepasselijk recht, uitleggingsregels, bemiddelaar

1. Het toepasselijke recht bestaat uit de overeenkomst en de regels en beginselen van internationaal recht die tussen de partijen van toepassing zijn op de uitlegging van verdragen.

2. Eerdere beslissingen van een geschillenbeslechtingsorgaan met betrekking tot de evenredigheid van compenserende maatregelen in het kader van een andere bilaterale overeenkomst als bedoeld in artikel 17, lid 1, van het protocol zijn bindend voor het scheidsgerecht.

3. Het scheidsgerecht mag niet als bemiddelaar of *ex aequo et bono* beslissen.

ARTIKEL IV.4

Onderling overeengekomen oplossing of andere redenen om de procedure te beëindigen

1. De partijen kunnen te allen tijde onderling een oplossing voor hun geschil overeenkomen. Zij delen die oplossing gezamenlijk mee aan het scheidsgerecht. Indien de oplossing ingevolge de desbetreffende interne procedures van een van beide partijen goedkeuring vergt, verwijst de kennisgeving naar dat vereiste en wordt de arbitrageprocedure opgeschort. Indien een dergelijke goedkeuring niet is vereist, of nadat is kennisgegeven van de afronding van die interne procedures, wordt de arbitrageprocedure beëindigd.

2. Indien de verzoeker in de loop van de procedure het scheidsgerecht schriftelijk meedeelt dat hij de procedure niet wenst voort te zetten en indien de verweerder op de datum van ontvangst van die mededeling door het scheidsgerecht nog geen stappen in de procedure heeft ondernomen, vaardigt het scheidsgerecht een beschikking uit waarin de beëindiging van de procedure officieel wordt vastgelegd. Het scheidsgerecht beslist over de kosten, die ten laste komen van de verzoeker, indien dit door het gedrag van die partij gerechtvaardigd lijkt.

3. Indien het scheidsgerecht, voordat het een beslissing heeft genomen, tot de conclusie komt dat voortzetting van de procedure zinloos of onmogelijk is geworden om een andere dan de in de leden 1 en 2 genoemde redenen, stelt het scheidsgerecht de partijen in kennis van zijn voornemen om een beschikking tot beëindiging van de procedure uit te vaardigen.

De eerste alinea is niet van toepassing wanneer er openstaande vragen zijn waarover mogelijk een uitspraak moet worden gedaan en indien het scheidsgerecht dit passend acht.

4. Het scheidsgerecht doet de partijen een kopie toekomen van de beschikking tot beëindiging van de arbitrageprocedure of van de in onderlinge overeenstemming tussen de partijen genomen beslissing, ondertekend door de arbiters. Artikel IV.2, leden 2 tot en met 5, is van toepassing op arbitrale beslissingen die in onderlinge overeenstemming tussen de partijen worden genomen.

ARTIKEL IV.5

Correctie van de beslissing van het scheidsgerecht

1. Binnen dertig dagen na ontvangst van de beslissing van het scheidsgerecht kan elke partij, met kennisgeving aan de wederpartij en het scheidsgerecht via het Internationaal Bureau, het scheidsgerecht verzoeken eventuele fouten in de berekening, materiële of typografische fouten, of soortgelijke fouten of weglatingen in de tekst van de beslissing van het scheidsgerecht te corrigeren. Indien het scheidsgerecht het verzoek gegrond acht, maakt het de correctie binnen 45 dagen na ontvangst van het verzoek. Het verzoek heeft geen opschortend effect op de in artikel IV.2, lid 6, bedoelde termijn.

2. Het scheidsgerecht kan op eigen initiatief binnen dertig dagen na de kennisgeving van zijn beslissing de in lid 1 bedoelde correcties aanbrengen.

3. De in lid 1 van dit artikel bedoelde correcties worden schriftelijk aangebracht en maken integrerend deel uit van de beslissing. Artikel IV.2, leden 2 tot en met 5, is van toepassing.

ARTIKEL IV.6

Honoraria van arbiters

1. De in artikel IV.7 bedoelde honoraria zijn redelijk, rekening houdend met de complexiteit van de zaak, de tijd die de arbiters eraan hebben besteed en alle andere relevante omstandigheden.

2. Er wordt een lijst van dagelijkse vergoedingen en maximum- en minimumaantallen uren, die identiek is voor alle bilaterale overeenkomsten op de gebieden die verband houden met de interne markt waaraan Zwitserland deelneemt, alsmede voor de gezondheidsovereenkomst, de overeenkomst inzake de handel in landbouwproducten en de overeenkomst betreffende de regelmatige financiële bijdrage van Zwitserland, opgesteld en indien nodig geactualiseerd. Met het oog op de toepassing van de overeenkomst stelt het Gemengd Comité die lijst vast en actualiseert het deze door middel van een besluit.

ARTIKEL IV.7

Kosten

1. Elke partij draagt haar eigen kosten en de helft van de kosten van het scheidsgerecht.

2. Het scheidsgerecht stelt zijn kosten vast in zijn beslissing ten gronde. Deze kosten omvatten alleen:

a) de honoraria van de arbiters, die voor elke arbiter afzonderlijk moeten worden vermeld en door het scheidsgerecht zelf moeten worden vastgesteld overeenkomstig artikel IV.6;

b) de reis- en verblijfkosten en andere uitgaven van de arbiters; en

c) de honoraria en kosten van het Internationaal Bureau.

3. De in lid 2 bedoelde kosten zijn redelijk, rekening houdend met het bedrag van het geschil, de complexiteit van het geschil, de tijd die de arbiters en de door het scheidsgerecht aangestelde deskundigen hieraan hebben besteed, en andere relevante omstandigheden.

ARTIKEL IV.8

Consignatie

1. Bij aanvang van de arbitrage kan het Internationaal Bureau de partijen verzoeken als voorschot op de in artikel IV.7, lid 2, bedoelde kosten gelijke bedragen in consignatie te geven.

2. Tijdens de arbitrageprocedure kan het Internationaal Bureau van de partijen aanvullende bedragen in consignatie verlangen ten opzichte van de in lid 1 bedoelde bedragen in consignatie.

3. Alle overeenkomstig dit artikel door de partijen in consignatie gegeven bedragen worden betaald aan het Internationaal Bureau, dat deze aanwendt ter dekking van de werkelijk gemaakte kosten, waaronder met name de honoraria betaald aan de arbiters en het Internationaal Bureau.

HOOFDSTUK V

SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL V.1

Wijzigingen

Het Gemengd Comité kan bij besluit wijzigingen van dit protocol vaststellen.